

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Opera Anasanat Dalı

**WILLIAM SHAKESPEARE'İN MACBETH
OYUNUNUN İNCELENMESİ VE GIUSEPPE
VERDI TARAFINDAN OPERAYA
DÖNÜŞTÜRÜLMESİ**

Ayşe DAĞISTANLI

Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2014

**WILLIAM SHAKESPEARE'İN MACBETH
OYUNUNUN İNCELENMESİ VE GIUSEPPE
VERDI TARAFINDAN OPERAYA
DÖNÜŞTÜRÜLMESİ**

Ayşe DAĞISTANLI

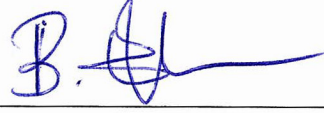
Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Opera Anasanat Dalı

Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu

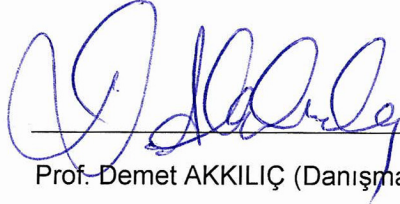
Ankara, 2014

KABUL VE ONAY

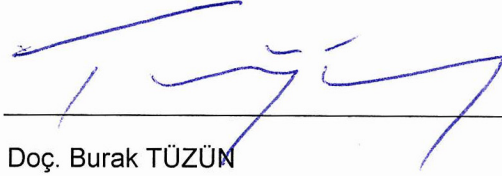
Ayşe DAĞISTANLI tarafından hazırlanan " William Shakespeare'in Macbeth Adlı Oyununun İncelenmesi Ve Giuseppe Verdi Tarafından Operaya Dönüştürülmesi" başlıklı bu çalışma, 02.09.2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Sanat Çalışması Raporu olarak kabul edilmiştir.

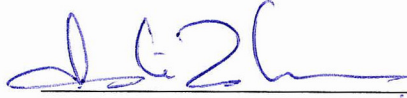
Prof. Binnur EKBER (Başkan)

Prof. Demet AKKILIÇ (Danışman)

Doç. Burak TÜZÜN

Aylin İPEKÇIOĞLU

Maia CHIKHRADZE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Türev BERKİ

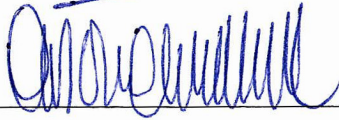
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

02.09.2014

Ayşe DAĞISTANLI

ÖZET

DAĞISTANLI, Ayşe. William Shakespeare'in Macbeth Oyununun İncelenmesi ve Giuseppe Verdi Tarafından Operaya Dönüştürülmesi, Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, 2014

Bu çalışmada; on altıncı yüzyıl İngiliz tiyatro sanatının en önemli yazar ve şairi olan William Shakespeare'in Macbeth eseri ve bu eserin on dokuzuncu yüzyılın büyük İtalyan bestecisi Giuseppe Verdi tarafından bir opera eserine dönüştürülme süreci, sanatçıların yaşamları, eserin yazım ve operanın besteleniş dönemleri incelenmiştir.

Ahantar Kelime: Shakespeare, Verdi, Macbeth, opera, tiyatro

ABSTRACT

DAĞISTANLI, Ayşe. Analysis of William Shakespeare's Macbeth Play and Its Transformation into Opera by Giuseppe Verdi, Master of Arts Report 2014

In this study; Macbeth Play by William Shakespeare, who is the most important British writer and poet of 16th century, and its transformation process into opera by Verdi, the great Italian composer of 19th century were analysed. The lives of both artists and the periods of writing and composition were also examined in the study.

Key Word: Shakespeare, Verdi, Macbeth, opera, theatre

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ	2
2.1. Araştırmanın Amacı	2
2.2. Araştırmanın Önemi	2
2.3. Araştırmanın Modeli	2
2.4. Evren ve Örneklem	2
2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi	3
3. BÖLÜM: WILLIAM SHAKESPEARE ve MACBETH OYUNU	4
3.1. William Shakepeare 'in Yaşamı	4
3.2. Sanat Yaşamı	6
3.3. William Shakespeare'in Macbeth Oyunu	10
3.3.1. Macbeth Oyununun Yazılım Süreci ve Eleştiriler	10
3.3.2. Macbeth Oyununda Cadıları	13

4. BÖLÜM: GIUSEPPE FORTUNINO FRANCESCO VERDI ve MACBETH OPERASI	15
4.1. Verdi'nin Yaşamı	15
4.2. Macbeth Operası	21
4.3. Macbeth Operası Karakterleri	25
4.4. Macbeth Oyunu Karakterleri	26
5. BÖLÜM: G. VERDİ'NİN "MACBETH" OPERASI VE W.SHAKESPEARE'İN "MACBETH" OYUNUNUN SAHNELERİNİN KARŞILAŞTIRMA TABLOSU	27
5.1. Macbeth Operası ve Macbeth Oyununun Arasındaki Farklılıklar	46
6.SONUÇ	48
KAYNAKÇA	49

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. 1. Perdenin Karşılaştırılması	27
Tablo 2. 2. Perdenin Karşılaştırılması	33
Tablo 3. 3. Perdenin Karşılaştırılması	36
Tablo 4. 4. Perdenin Karşılaştırılması	39
Tablo 5. 5. Perdenin Karşılaştırılması	43

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. William Shakespeare	4
Şekil 2. Macbeth operasından bir sahne. Macbeth ve Lady Macbeth karakterleri	12
Şekil 3. Macbeth oyununda Cadılar	13
Şekil 4. Giuseppe Verdi	15
Şekil 5. Macbeth operası Cadılar Korosu	23
Şekil 6. Macbeth reçitativ	24
Şekil 7. Lady Macbeth reçitativ	24
Şekil 8. Brindisi melodisi	25

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Macbeth operası, Giuseppe Verdi'nin William Shakespeare'i ifade etme tarzını incelemek açısından oldukça net bir kaynak sağlamaktadır. Bestecinin bir tiyatro oyununu ele alış stili ve bunu özüne en sadık kalacak biçimde yeniden yorumlama becerisi, araştırılmaya değer bir konu olarak karşımıza çıkar. Verdi, Macbeth oyununu opera sahnesine uyarlarken, büyük bir oyunun yalnızca bir librettoya sığdırılan anlatımını, orkestradaki motiflerin sürekli gelişmesi, minör tonların baskın kullanımı, geleneksel aya ve ansamblları birbirlerine daha uzun ezgisel recitativlerle bağlaması ile dönemin kalıplarının ötesinde bir opera yaratmayı başarmıştır. W.Shakespeare'in eserleri, onun için her zaman yaratıcılığını sergilemesine olanak tanıyan bir ilham kaynağı olmuş, bu ilgisi Otello, Falstaff operalarını bestelemesine öncü olmuştur.

William Shakespeare'in bütün eserleri arasında en kısa oyunu olarak gösterilen Macbeth tragedyası, oyuna adına veren Macbeth'in, tahta geçme hırsı yüzünden işlediği cinayetin ardından çektiği vicdan azabı ve karmaşık duygularını konu almaktadır. İskoçya ve İngiltere tarihi ele alınan bu tragedyada Shakespeare, esere büyü ve doğaüstü öğeler ekleyerek esrarengiz bir hava katmıştır. Shakespeare'in metnini, Francesco Maria Piave tarafından yazılan librettosunu besteleyerek oluşturduğu Macbeth operası ise Giuseppe Verdi'nin başyapıtlarından biridir.

2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, İngiliz tiyatrosunun ünlü yazar ve şairi William Shakespeare'in tanınmış tragedyelerinden olan Macbeth oyunu ve bu oyunun İtalyan besteci Giuseppe Verdi tarafından bir operaya dönüştürülme süreci incelenerek, yaratışsal benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulması amaçlanmaktadır.

2.2. Araştırmanın Önemi

Bir tiyatro oyunu olan Macbeth'in operaya dönüştürülme şeklini inceleyen bu araştırma, diğer tiyatrodan operaya uyarlanan eserleri seslendiren, oynayan, sahneye koyan ve besteleyen sanatçılarının ve konu hakkında inceleme yapan tüm araştırmacıların fikir sahibi olacağı faydalı bir rehber olacaktır.

2.3. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma kaynak tarama yöntemi kullanılarak, betimsel bir çalışma olarak yürütülecektir.

2.4. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini tiyatro oyunundan operaya dönüştürülen eserler, örneklemine ise Giuseppe Verdi'nin tiyatrodan operaya uyarladığı Macbeth oyunu oluşturmaktadır.

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamındaki verilerin toplanması aşamasında temel olarak kaynak tarama yöntemi kullanılacak, elde edilen sonuçlar karşılaştırılarak değerlendirilecektir.

BÖLÜM 3: WILLIAM SHAKESPEARE ve MACBETH OYUNU

3.1. WILLIAM SHAKESPEARE'İN YAŞAMI

Şekil 1. William Shakespeare

William Shakespeare, 1564 yılında Avon nehri yakınlarında Stratford'da doğmuştur. Babası, John Shakespeare burjuva sınıfına mensup, ticaretle uğraşan, daha sonra belediye idare meclis üyeliği yapan bir kişidir. Annesi, Mary Shakespeare (Arden), Normandiya'luların İngiltere'yi istilasından sonra yerleşip kalan ailelerindedir. John Shakespeare ile Mary Arden 25 Kasım 1556 yılında evlenmişler ilk iki çocuklarının ölümünden sonra, William Shakespeare dünyaya gelmiştir. O dönemde uzun yıllar İngiltere'yi pençesine alan veba salgını yüzünden Stratford'daki çocukluğu boyunca vebaya kurban giden ölümler görmüş ve yaşamıştır.

“Shakespeare, Atinali Timon'da vebaya “hastalıklı hava” daki zehirin yol açtığından söz ederken, Stratford'da yaşanmış bir olaydan esinleniyor”(Honan, 2003, s.51).

Shakespeare, babasının aşırı disiplinli eğitimine rağmen duygusal gelişiminde annesi Mary'nin büyük katkısı olmuştur. Daha sonra, Shakespeare'in yazdığı kadın karakterleri dengeli tavırları, kıvrak zekaları ile dikkat çekmektedir. Bu konuda annesi Mary'i fazlasıyla gözlemlediği ve ondan esinlendiği görülmektedir. 1560'ların sonuna doğru John Shakespeare Stratford Belediye Başkanlığı'na

yükselmiştir. Babası belediye başkanlığı görevi boyunca iyi oyuncuların oluşan çeşitli kumpanyaları Stanford'a getirmiştir.

William Shakespeare çocukluğu ve gençliği boyunca bu kumpanyaların seçkin oyuncularını ve oyunlarını seyretme şansına erişmiştir. Babası güvenilir bir meclis üyesi olarak mevkisinin sağladığı yararlar sayesinde William'ı o dönemin ünlü okullarından olan "Grammer Okulu"na göndermeyi başarmıştır.

"Grammer Okulu", derslerin kilisede yapıldığı ve seçkin öğrencilerin kabul edildiği bir okuldur. Okulda başarılı bir öğrenci olan William Shakespeare, Latince, İngilizce dersleri almış, aynı zamanda dilin inceliklerini de bu okulda öğrenmiştir. Fakat ilk yazdığı oyunlarda görüldüğü üzere dili kullanımı henüz yaşantı zenginliğine sahip değildir. Shakespeare'in Londra'da yazdığı dönemlerde eriştiği söz ustalığı ve dili kullanımdaki teknik becerisi onun 10 yılını almıştır. Shakespeare'in geçmişine yönelik derin ve güçlü bağları bulunduğu ilk dokuz oyununu ülkesinin tarihine adamıştır.

"Klasik ilke ve kurallara göre yazma sisteminden hiç vazgeçmediği gibi, zamanla bu sistemi, İngiltere tiyatrosu için yazmış olan herkesten daha güçlü, kapsamlı ve yenilikçi bir tarzda kullanmayı bildi" (Honan, 1993, s.96).

Eğitiminin son yıllarında William, 1582 yılının Ağustos ayında, aşık olduğu Anne Hathaway ile evlenmiştir. Aniden, kocalık ve babalık sorumluluğu ile karşı karşıya kalmıştır. Shakespeare, 1580'lerde kumpanyaların artmasıyla onlardan birinde yer alarak oyuncu olma hayalleri için ailesini, Anne'i ve üç çocuğunu bırakarak Londra'ya doğru yol almıştır.

Kraliçe Elizabeth'in başa geçtiği dönemde Londra'nın hemen her yerinde oyunlar oynanmaktadır. James Burbage'in "Theater", Philip Henslowe ve John Cholmley'nin "Rose" tiyatroları Shakespeare'in kısa sürede tanıyacağı tiyatrolar olmuştur. Ancak 1580'lerin sonunda kumpanyaların artmasıyla ortaya çıkan mali sıkıntılar sebebiyle tiyatro yaşamı düşüşe geçmiştir. Bu dönemde Shakespeare'in "kiralık" oyunculuk yaparak şehir şehir gezdiği düşünülmektedir. Daha sonra Shakespeare bir grup ile "Lord Chamberlain's Men" kumpanyasını kurmuştur.

Genç bir oyuncu olarak başarılı olsa da, o günlerde Oxford ve Cambridge mezunlarının yapmakta olduğu metin yazarlığına merak sarmıştır.

Shakespeare'in 11 trajedi, 17 komedi ve 7 tarihsel konulu oyunu, 154 sonesi ve sayısız şiiri bulunmaktadır.

Shakespeare, Londra'da geçen sanat hayatının ardından ölümünden önce birkaç yılını Stratford'da geçirmiş, 1616 yılının 23 Nisan günü veba salgını sebebiyle ateşli bir hastalıktan ölmüş, bedeni Holy Trinity mezarlığına gömülmüştür.

3.2. William Shakespeare'in Sanat Yaşamı

Shakespeare'in ilk yazdığı oyun olan ilk trajedisi *Titus Andronicus*'un 1590 yılında yazıldığı bilinmektedir. Ardından 1591 yılında *Hırçın Kız* adlı oyunu ile İtalyan güldürüsüne başarılı bir yöneliş yapmıştır. 1592-1593 yılları arasında Güller Savaşlarını konu alan tarihi oyunlar dörtlüsünün sonuncusu olan *III. Richard*'ı yazmaya başlamıştır. (*II. Richard, IV. Henry, V. Henry, III. Richard*)

İngiltere tarihi konu alınarak, VI. Henry'nin hükümdarlık dönemini işleyen *VI. Henry* oyununu, 1592'de veba salgınından dolayı tiyatroların kapalı olmasına aldırış etmeden yazmıştır. *VI. Henry* oyununun sağladığı başarıdan sonra Shakespeare tekrar tarih ve politikaya dönmüş ve 1590'ların ortasında, Kral Richard'ın düşüş hikayesini konu alan *II. Richard*'ı yazmıştır.

"Yazarın gelişiminde kilit eser olarak II. Richard ayrıca trajedilerinin de yolunu açar" (Honan, 2003, s.302).

1593 yılında yazılan *Veronalı İki Centilmen'in*, yazarın on yedi komedisi arasından en yalını ve ilki olduğu düşünülmektedir.

28 Aralık 1594 tarihinde Gray's Inn salonunda *Yanlışıklar Komedyası* oynanmıştır. Shakespeare'in en komik oyunu olan bu eser, yazarın teknik hünerlerini ortaya koymuştur. Ardından veba döneminin hemen sonrasında öğrenci ve avukatlardan oluşan bir seyirci topluluğu için *Aşkın Emeği Boşa Gitti* adlı oyunu yazmıştır. Metni yıllar sonra bulunmuş olmasına rağmen

araştırmacılar tarafından *Aşkın Emeği İşe Yaradı* oyununun, 1593 yılında yazıldığı düşünülmektedir.

Shakespeare, veba döneminde zarif bir nükteyle tecavüz, ayartma ve kadın çilesini konu alan iki erotik eseri olan *Venüs ile Adonis* ve *Lükres* şiirlerini, kendini sosyeteye şair olarak tanıtmaya ve kabul ettirmek için yazmıştır. 1593 yılının Ocak ayında vebadan dolayı tiyatroların kapanması ile Shakespeare, gezgin bir tiyatro topluluğu için *III. Edward'ın* bir bölümünü yazmaya başlamıştır. Bu dönemde sone yazma belli bir süre için hukuk cemiyetlerinde rağbet görürken, saraylı şairler arasında da moda dönüşmüştür. Shakespeare için ise sone yazmak, oyun yazarı olarak sahip olamadığı özgürlüğü yaşamak anlamına gelmiştir.

1594 yılında veba salgının hafiflemesi tiyatro oyuncularını için bir umut ışığı olmuştur. 1593-1594 yılları arasında *Kral John'u* yazdığı bilinmektedir. Fakat *Soneler'in*, *Lükres* ve *Kral John'un* aralarındaki bağlantı sebebiyle yazılış tarihleri tartışmalıdır. *Kral John*, sahneye yatkın yapısı itibarıyla turneye çıkmış disiplinli bir topluluk için ideal bir oyun olmuştur. Veba salgını sırasında gezgin olan çoğu tiyatro oyuncusu ve yazarı salgına yenik düşmüştür. Salgının hafiflemesiyle, hükümet duruma el koyarak geride kalan oyuncular ve yazarlardan oluşan bir tiyatro grubu kurmuş, bu Shakespeare için garanti gibi görünen bir imkan olsa da yazılarını dilediği rahatlıkla yazmayı sürdüremeyeceği anlamına da gelmiştir. 1595 ve 1596 yıllarında tek bir kumpanyaya bağlı kaldığı dönemde ilk iki büyük oyunu olan *Romeo&Juliet* ve *Bir Yaz Gecesi Rüyası'nı* yazmıştır. 1595 yılında ekonominin kötüleşmesi sebebiyle halkın ayaklanması sarayı ürkütmüş, evden çıkma yasağı ilan edilmiş ve şiddeti yaşamın bir parçası haline getiren toplumsal gerginliği ve uyuşmazlığı konu alan trajedisi *Romeo ve Juliet*, bu gergin ortamda oynanmıştır. Yine bu dönemde Shakespeare'in bağlı olduğu kumpanyanın sıkıntı çektiği süreçte *V. Henry* oyununu yazmaya başlamıştır.

1597-1598 yılları arasında yarattığı çarpıcı karakterler ile *Venedik Taciri* adlı oyunu yazmıştır.

"...Shakespeare de İngilizler arasında tiyatro için her iki türde en üstün yazar; örneklere gelince, Komedi türünde Veronalı İki Bey, Yanlışlıklar Komedyası, Aşkın Emeği Boşa Gitti, Aşkın Emeği İşe Yaradı, Bir Yaz Gecesi Rüyası ve Venedik Taciri; Trajedi türünde II. Richard, III. Richard, IV. Henry, Kral John,

Titus Andronicus ve Romeo ve Juliet'e bakabilirsiniz" (Honan, 1999, s.357-Clark, 1898, s.96).

1597 yılında dört oyunluk serinin ikincisi olan *IV. Henry'i* yazan Shakespeare, çağın politikasındaki belirsizlikleri ve halkın üzerindeki etkilerini ele almıştır. Shakespeare otuzlu yaşlarına geldiğinde doğduğu yer olan Stratford'da şiddet olaylarında artış ve toplum kavramının yok olma tehlikesi baş göstermiştir. *Size Nasıl Geliyorsa* ve *On İkinci Gece* adlı oyunlarına kadar yazdığı komediler dizisinden sonra, toplumsal umursamazlığın belirginleşmesinden etkilendiği düşünülebilir. 1598'de *II. Richard* ve *III. Richard*'ın ikinci basımları çıkmış, *Aşkın Emeği Boşa Gitti*'nin de ilk basımı yapılmıştır. Shakespeare'in en neşeli oyunlarından olan *Size Nasıl Geliyorsa*, 1599 yılında yazılmış ve yazarın iyimser kişiliğini yansıtmıştır.

"Daha çelişkili ve genel olarak daha objektif açıdan yazılan *Yok Yere Yaygara* ile *On İkinci Gece*, olgunlaşmış bir zeka ve mizah anlayışı yanında iyi bir temponun ve Shakespeare'in romantik komedileri dizisinde geliştirdiği ustalık karakter çiziminin belirtilerini taşıyor. Her iki oyun da, toplumsal kayıtsızlığa yönelik eleştirilerinde belli bir entelektüel düzey tutturuyor"(Honan, 2003, s.355)

Shakespeare'in kır hayatını konu alan tek komedisi olan *Beğendiğiniz Gibi*, 1600 yılında yazılmıştır. Shakespeare, çalıştığı kumpanya içerisindeki insanların arasındaki politik ilişkileri eserlerinde kullanarak, Roma tarzının açıklığı ve yalınlığına olan saygısı ile *Julius Caesar*'ı yazmıştır. *Julius Caesar*'dan hemen sonra ilk büyük trajedisi *Hamlet* gelmektedir.

"Bu trajedinin karmaşık kişilikli ve zeki kahramanı, özgün ve incelikli söz oyunları, muhteşem bir ustalıkla düşünülmüş ortam ve konumu, intikam motifinin yeni bir açıdan ele alınışı, zarif ve anlamlı monologları ve düşünsel zenginliği, bunların hepsi Globe'un halk tiyatrosu olarak ne denli yüksek bir düzeye ulaştığını gösteriyor" (Honan, 2003, s.378).

Hamlet'ten sonra, 1602 yılında, trajedi türüne girip girmediği kesinleşmeyen *Troilos ile Kressida* oyununu, 1603'te ise barışma, merhamet ve bağışlama ihtiyacı temalarının görüldüğü *VIII. Henry'i* yazmıştır.

Hamlet'in getirdiği başarı Shakespeare'e cesaret verse de Kraliçe Elizabeth'in ölmesi halinde tiyatroların tamamen kapatılacağı korkusunu hafifletmemiştir. Ve Kraliçe Elizabeth'in 24 Mart 1603 yılında hayatını kaybetmesi üzerine İskoçya Kralı VI. James tahta çıkmıştır. Kral James Londra'ya geldikten kısa süre sonra Shakespeare ve aktörlerine imtiyaz verilmesini emretmiş, bu yetki ile Shakespeare'in kumpanyasına, memleketin herhangi bir şehrinde, yargıçlar ya da belediye başkanları engel olmadan oyunlarını oynayabilme imkanı sunulmuştur. Bunun üzerine Shakespeare'in topluluğu sarayda daha sık oynamaya başlamıştır.

Shakespeare, ilk 1604 yılında sarayda oynanan *Othello*'da, kıskançlık, ahlak oyunları, ad ve şöhret, kandırma ve ayartma gibi konuları işlemiştir.

“Önce Hamlet'te sonra da Othello'da trajedi türünü bir çeşit inceleme ve araştırma amacıyla kullanır; bu yolla tiyatro seyircilerinin bilincine hitap eder; onlardan, kendi yaşamlarıyla ilgili olarak bildikleri şeylere tanık olmalarını ister(Honan, 2003, s.416).

Shakespeare'in meslek hayatının doruk noktası olarak görülen *Macbeth*, 1606'da sarayda oynanmak üzere yazılmış, İskoçya tarihini ön plana çıkaran ve korkunç bir komploya kurban giden hükümdarın katlini konu almıştır. *Macbeth* oyununa kaynak teşkil eden Raphael Holinshed¹' in *Vakayiname*²'si, Shakespeare'in en az on üç oyunu için de kaynaklık edecektir.

“...ve Raphael Holinshed'in yazdığı söylenen (ancak, yetmiş yılı aşkın süreyle öteki Tudor tarihçilerinin kaleme aldığı malzemeyi içeren) muazzam karma eser *İngiltere, İskoçya ve İrlanda Vakayinamesi*(1577 ve 1587) gibi bir tarihsel kayıtlar karmaşasına dalmak demektir”(Honan, 1993, s.201).

Macbeth ile aynı dönemde yazılan *Kral Lear*, krallığın bölünüşünü işleyen bir oyun olmuştur. 1606 veya 1607 yıllarında Roma tarihiyle ilgili konulara geri dönerek *Antonius ve Kleopatra*'yı, ardından da son tragedyası olan *Coriolanus*'u

¹ Raphael Holinshed (1529-1580) Kronolojist, Tarihi yazan kimse.

² Vakayiname: Tarihsel olayları kronolojik sırayla anlatan yapıt.

yazmıştır. Dönemin siyaseti ile ilgili gözlemlerini konu alan *Coriolanus*'un, Shakespeare'in yaptığı en iyi siyaset analizi olduğu düşünülmektedir.

Tam tarihi bilinmese de *Atina'lı Timon*'u bu dönemde yazmıştır. 1607- 1608 yıllarında tiyatroların uzun sürelerle kapatılması üzerine geliri düşen Shakespeare, Stratford'a geri dönmüştür. 1609 yılında Shakespeare'in şiirlerinin bulunduğu kitabın yayın hakkı alınmış ve *Shakespeare'in Soneleri* yayınlanmıştır.

“Sonunda, 154 şiirlik soneler dizisiyle, anlatı türü şiiri *Bir Sevdalı'nın Yakınması*, yayıncı Thomas Thorpe adına, George Eld'in kusursuz baskısıyla, 1609 yılında alınan ruhsat kaydından hemen sonra çıktı” (Honan, 2003, s.253).

Shakespeare, 1607-1608 yılları arasında *Pericles*, *Cymbeline*, *Kış Masalı* ve *Fırtına* oyunlarını yazmış ve kumpanyası ile birlikte Globe Tiyatrosu'nda oynamıştır. 1612- 1613 yıllarında tutku ile savaşın insan zihni üzerindeki etkisini konu alan *İki Soylu Akraba*'yı ve *Hepsi Doğru* oyununu yazmış ve aynı yıllar içerisinde oynanmıştır. 1613 yılının bitimiyle aktörlüğe devam etse de yazarlık kariyerine son vermiştir.

3.3. William Shakespeare'in Macbeth Oyunu

3.3.1. Macbeth'in yazılım süreci ve eleştiriler

Macbeth, Shakespeare'in dört büyük trajedisinin sonuncusu ve en kısasıdır. Oyunun 1606 yılında yazıldığı ve aynı yıl sahnelendiği düşünülmektedir. Macbeth'in günümüze ulaşan tek metni, Shakespeare'in ölümünden sonra, 1623 yılında yayınlanan oyunların toplu basımında bulunan kısmen bozuk bir metindir.

Shakespeare, her alanda olduğu gibi tragedya alanında da kendinden önce gelen yazarlardan etkilenmiş fakat kendi dehasını ve kişiliğini katarak onları zamanla geride bırakmıştır.

Kraliçe Elizabeth varis bırakmadan ölünce, İskoçya kralı Dördüncü James, Birinci James adıyla İngiliz tahtına geçmiş ve İngilizlerin İskoçya tarihine ilgileri artmıştır. Shakespeare'in kumpanyasını da koruduğu için oyununu, Kral James'i konu alarak ona hoş görünmek amacıyla yazdığı düşünülmektedir.

“Kimi araştırmacı ve yorumcular, oyunun İskoçya tarihini konu almasını ve doğaüstü unsurlara ağırlıklı olarak yer vermesini, doğaüstü konulara özellikle meraklı olan İskoçya Kralı VI. James’in 1603 yılında, Kral I. James olarak İngiltere tahtına çıkmış olmasına bağlıyorlar”(Eyüboğlu, 2000, s.7).

Dönemin tiyatro eleştirmenleri olan Samuel Taylor Coleridge³ ve Andrew Cecil Bradley⁴, Shakespeare’in Macbeth eserinin kısa oluşundan çok eserdeki olayların hızlı gelişmesine değinmişlerdir. Eleştirmenler, eserin aslında daha uzun yazıldığı fakat sarayda oynanılması sebebiyle Shakespeare tarafından kısaltıldığı yönünde fikirler öne sürerler. Bunun sebebi oyunda yer alan bazı sahnelerde oluşuma sebebiyet veren ön repliklerinin asıl oyunda bulunmamasıdır.(Urgan, 1965)

“Oyunun değıştirildiği; başka bir yazarın ya da yazarların eserden bazı parçalar çıkardıklarını, bazı parçalar ekledikleri; böylece Shakespeare’in usta elinden çıkan metnin bir hayli bozulduğu artık hemen herkesçe kabul edilmiştir”(Urgan, 1965, s.6).

Oyunun başlangıcında olaylar baş döndürücü bir hızla birbirini kovalar; Macbeth cadılarla karşılaştıktan hemen sonra kendisine Thane of Cowdor ünvanının verildiğini öğrenir; aynı gün Kral Duncan’ı sarayına davet eder; hemen o gece Kral Duncan öldürölür ve Macbeth ertesi sabah Kral olarak taç giyer.

Shakespeare’in İngiliz tarihi üzerine bütün piyeslerinde olduğu gibi, burada asıl kaynağı Holinshed’in ünlü vakainamesidir. Shakespeare bu vakainame üzerinde dilediği gibi değışiklikler yapmış, birçok noktalarda vakainameden uzaklaşmıştır. Shakespeare’in sahip olduğu malzemeyi ne kadar değıştirebildiğini göstermesi bakımından Macbeth eseri ayrıca ilgi çekicidir.

Holinshed vakainamesinde, İskoçyalı asilzadelerden Donwald’ın, Kral Duffe’ı evinde nasıl misafir ettiğini, karısının teşvikiyle onu geceleyin öldürdüğünü, suçu önceden sarhoş ettiği uşakların üstüne atarak onların da canına nasıl kıydığını, cinayet meydana çıkınca sözde acısından nasıl paralandığını anlatmaktadır.

³ Samuel Taylor Coleridge (1772-1834) İngiliz şair, filozof ve yazar.

⁴ Andrew Cecil Bradley (1851-1935) İngiliz şair.

Şekil 2. Macbeth operasından bir sahne. Macbeth ve Lady Macbeth karakterleri.

Shakespeare bu cinayet temasını Holinshed'den almıştır ama oyununda Donwald'ın yerine Macbeth'i, Duffe'in yerine de Duncan'ı koyar(Urgan, 1965).

Aynı zamanda vakainamede, Macbeth'in Kral Duncan'ı öldürmesiyle ilgili komploya Banquo'yu da karıştırdığı yazmaktadır. Fakat Shakespeare, I. James'in atalarına ihanetten suçlu olmasını ima etmek istemediği için bazı değişiklikler yapmıştır.

Eleştirmenler tarafından Shakespeare'in Macbeth'i, Kral Macbeth olarak yorumlanmaktadır. Fakat Kral Macbeth, saltanatının ilk on yılında İskoçya'yı doğruluk ve dürüstlikle yönetmiş, faydalı yeniliklerde bulunmuştur. Ancak saltanatının son yıllarında korkunç bir zulüm göstererek, yaptığı bütün iyilikleri bozmuştur. Shakespeare'in Macbeth'i ise, saltanatı boyunca gaddar ve kötüdür. Bu sebeple Shakespeare'in Macbeth'i daha çok Donwald'dır.

3.3.2. Macbeth Oyununda Cadılar

Shakespeare'in doğaüstü karakterlere belki de en fazla önem verdiği eser olan Macbeth'te cadıların rolü, eserin yapısal bütünlüğü içinde oldukça önemlidir.

Şekil 3. Macbeth oyununda Cadılar

Bazı eleştirmenlere göre, Macbeth oyunu başka yazarlarca değişik ekleme ve kırpımlarla değiştirilmiş ve Shakespeare'in usta elinden çıkan metin bozulmuştur. Bu sebeple, eleştirmenler tarafından cadılarla ilgili parçaların bu yazarlara ait olduğu düşünülmektedir. Cadı sahneleri Shakespeare'e pek yakıştırılamamış, hatta bu eklemelerin Thomas Middleton tarafından yapıldığına inanılmıştır.

“Shakespeare ve bu yazarın en ünlü oyunlarından biri “The Witch” yani “Cadı” adını taşıyordu. Elizabeth çağı seyircileri için tabiatüstü yaratıklar çok ilgi uyandırıcı ve neredeyse elle tutulur birer gerçek olduğundan, Middleton'un bu oyununu halk çok tutmuştu. The Witch'in başarısını görünce, Middleton'un eserlerini de sahneye koyan Shakespeare'in kumpanyası, Cadılar konusunu biraz daha işleyerek, Macbeth'e yeni ve daha çekici bir çeşni vermek işini belki de bu yazara yüklemişti. The Witch ile Macbeth'in cadı sahneleri arasındaki bazı benzerlikler de bu görüşü destekler” (Urgan, 1965, s.7).

Kraliçe Elizabeth çağında yaşayanlar için cadı denilen doğaüstü varlık tam anlamıyla bir gerçektir (Urgan, 1965).

Shakespeare daha önce hiçbir oyununda doğaüstü varlıklara yer vermemiştir. Cadıların, bu oyunun baş karakterlerinden sayılabilecekleri düşünüldüğünde tragedyanın gelişiminde önemli bir rol oynamaktadırlar. Macbeth oyunun en başında gök gürültüleri arasında karşısına çıkan ve gelecek ile ilgili kehanette bulunan bu cadılar olmasa, kendi bilinçaltında gizlenen hırslar ve istekler

olduğunu fark edemezdi. Cadılar ve kehanetleri olmadan Kral Duncan'ı öldürmüş olsaydı, bu tragedya aynı etkiyi yaratmayacaktı. Shakespeare cadılar karakterlerini ekleyerek oyuna sıradanlıktan uzak, esrarengiz bir hal kazandırmıştır.

“Macbeth, Shakespeare’in öteki tragedyaları gibi durumu açıklayan konuşmalarla değil de; bu dünyadan esmiyor duygusunu uyandıran – ve bütün oyun boyunca esip duracak olan – korkunç bir fırtınanın gök gürültüleri, uzaktaki savaşın yankıları arasında, ıssız ve karanlık bir fundalıkta Cadıların görünmesiyle ansızın başlar” (Urgan, 1965, s.17).

“Bir eleştirmene göre, oyunun kahramanları cadılar; çünkü kendilerini şeytanlaştıran kötülük düzenini yıkmayı onlar başarıyor”(Honan, 2003, s.441).

Cadılar aynı zamanda, esrarengiz ve anlaşılmaz karakterler, kader imgeleri, şeytani ayartıcılar, çirkin, yaşlı ucubelerdir (Honan, 2003).

Shakespeare’in cadıları, Orta Çağ düşünce sistemlerini çağrıştıran, karmaşık yaratıklardır. Doğaüstü varlıkları fiziksel görünüş itibarıyla cadılara benzetse de; kimi eleştirmenlere göre bunlar geleceğin habercileri, kötülüğün temsilcileri, Macbeth’in bilinçaltının ortaya çıkardığı varlıklar olarak yorumlanmıştır.

Shakespeare’in yarattığı bu karakterler nitelikleri bakımından dönem izleyicileri tarafından ‘cadı’ olarak benimsenmiştir.

“...dikkat edersek görürüz ki, Shakespeare Macbeth’te bunlardan bahsederken <witch> yani <cadı> kelimesini bir defa olsun kullanmaz. Cadı kelimesi Shakespeare’in asıl metninde değil de, yayınlayanların aktörlere yol göstermek için metne ekledikleri açıklamalarda geçer sadece. Shakespeare bu tabiatüstü üç varlığa <the weird sisters> adını verir her zaman” (Urgan, 1965, s.14).

Shakespeare döneminde ‘Weird’ kelimesi ‘ kader’ anlamına geldiği için bazı eleştirmenler, cadıları geleceğin habercileri olarak tanımlamışlardır.

BÖLÜM 4: GIUSEPPE FORTUNINO FRANCESCO VERDI ve MACBETH OPERASI

4.1. Verdi'nin Yaşamı

Şekil 4. Giuseppe Verdi

Verdi, 9 Ekim 1813 tarihinde Milano ve Parma arasında bulunan Roncole'de doğmuştur. Verdi, köyünün bağlı olduğu Busseto nüfus kütüğüne Joseph Fortunin François adı ile Fransız vatandaşı olarak kayıt olmuştur. Bunun sebebi ise, o sırada İtalya'nın kuzeyinin büyük bir kısmı, Napolyon tarafından işgal edilerek imparatorluğu haline gelmiş olmasıdır. Verdi ilk müzik eğitimine, kilisede ilk entrümanı olan org ile başlamıştır. Babası, Verdi'nin müziğe olan ilgisini çok geçmeden anlamış, Verdi'ye bir *spinet*⁵ almıştır (Verdi'nin Spinet'i şu an hala La Scala müzesinde sergilenmektedir). Kilisede başladığı org derslerinde kısa zamanda büyük ilerleme göstermiş, hatta kilisenin organisti emekli olunca yerine 10 yaşındaki Verdi, resmi olarak bu görevi üstlenmiştir. Roncole'nin eğitim olanaksızlıklarından ötürü, o bölgenin politik ve ticaret merkezi sayılan Busseto'ya giderek oranın imkanlarından faydalanmıştır. Busseto'nun ileri gelenlerinden olan ve aynı zamanda şehrin müzikal faaliyetlerinin gelişmesi için

⁵ Spinet: çembalo anlamına da gelen piyano benzeri bir klavsen

çaba gösteren Filarmoni Derneğinin başkanı Antonio Barrezzi, Verdi'nin müzik yeteneğini keşfederek Busseto'ya gelmesi için onu ikna etmiştir.

1823 yılında Busseto'ya gelen Verdi, akademik eğitimi ile müzikal eğitimini bir arada yürütmüş, burada Filarmoni Derneği'nin müzik direktörü ve kilise piyanisti olan Ferdinando Provesi ile çalışmalara başlamıştır. Armoni ve kontrpuan dersleri almış olan Verdi, flüt, klarinet ve korno çalmayı öğrense de esas organistlikte çok ilerlemiştir. Barrezzi, Verdi'nin sanat yeteneğine güvenmiş ve artık Busseto'nun imkanlarının yetersiz kaldığını düşünerek Milano'ya gidip oradaki konservatuvarlarda, büyük öğretmenler tarafından eğitilmesi gerektiğini düşünmüştür.

“1832 Haziran'ında (henüz on dokuzumda değildim), Milano konservatuvarına ücretli öğrenci olarak girmek üzere başvurduğum. Birkaç bestemi vererek ve aralarında Provesi'nin beni tavsiye ettiği Rolla'nın da bulunduğu bir heyet önünde bir piyano parçası çalarak sınavdan geçtim. Bir hafta sonra Rolla'ya gittiğimde bana, “Konservatuvar hevesinden vazgeç, şehirde bir öğretmen bul. Lavigna ya da Negri'yi tavsiye ederim” dedi. Konservatuvardan hiç ses çıkmadı Müracaatıma hiç kimse cevap vermedi...” Verdi konservatuvara giremeyişi 1880 Ekim'inde Jacopo Caponi'ye yazdığı bir mektupta anlatıyor” (Şatır, 1999, s.12).

Konservatuvara girememiş olmasına rağmen Milano'da kalan Verdi, Scala Tiyatrosu'nun çembalisti ve aynı zamanda opera yazarı olan Maestro Vincenzo Lavigna ile çalışmaya başlamış, önce Lied'ler ve küçük orkestra parçaları yazarak, opera besteciliğine ulaşma yolunda adım adım ilerlemeye başlamıştır. 1883 yılında Lavigna ile çalışmalarını tamamlayan Verdi, Busseto'ya geri dönmüş ve 1836'da Antonio Barezzi'nin kızı Margherita Barezzi ile evlenmiştir.

Evliliğinin ardından librettosu Antonio Piazza⁶'ya ait olan “ Oberto, Conte di San Bonifacio” (San Bonifacio Kontu Oberto) adlı ilk operasını bestelemiş, 1839'da La Scala operasında eserin prömiyeri yapılmıştır. 1840 yılında da “Un Giorno di Regino” (Bir Günlük Kral) adlı ikinci operasını yazmış, ve bu eser La Scala Tiyatrosu'nda ilk temsilinde başarısızlığa uğramıştır. 19. Yüzyılın ortalarında *opera-buffa* (komik opera), *opera seria* (ciddi opera)'daki kadar gelişme kaydetmemiştir. *Opera-seria*, *Recitativo-secco* (klavsen eşlikli recitativ)'yu

⁶ Antonio Piazza, (1742- 1825) İtalyan gazeteci, romancı oyun ve libretto yazarıdır.

kaldırıp müzikal devamlılığı arama yolunda ilerlerken, *opera-buffa* arp eşliğindeki *recitativo-secco* uygulamasına bağlı kalmıştır.

Sanatçının çok sevdiği eşi ve iki oğlunu arka arkaya kaybetmesinin getirdiği bunalımlı günlerde, La Scala operasının menajeri olan arkadaşı Bartolomeo Merelli⁷'nin yüreklendirmesiyle ilk büyük başarısı olan *Nabucco* operasını bestelemiştir (Batta, 2009).

Bu eserin İtalyan milliyetçiliğinin sesi olarak yorumlanması ve milliyetçiler tarafından benimsenmesi büyük başarısının sebebi olmuştur. Ardından, librettosunu 1826 yılında Temistocle Solera'nın yazdığı, 1843 yılında sahnelenmiş olan Lombardia'nın eski askeri gücünü yücelten eseri, *I Lombardi alla prima Crociata*'yı bestelemiştir. *I Lombardi* operasını, prömiyeri 1844'te yapılan, Victor Hugo'nun *Hernani* adlı oyunundan uyarlanan *Ernani* operası takip etmiştir. Librettosunu Francesco Maria Piave'nin yazdığı, 3 Kasım 1844 yılında prömiyeri yapılan *I Due Foscari*'de, ilk defa karakterleri temsil eden karakteristik müzik temaları kullanmıştır. Bu eserleri 1845'te *Giovanna d'Arca*, 1846'da *Attila* operaları izlemiştir. *Giovanna d'Arco*'yu yazdıktan sonraki dönemde Merelli ile arası açılan Verdi, büyük bir karar almış ve bir daha La Scala Operası için eser yazmayacağını belirtmiştir.

Ricordi'ye yazdığı bir mektupta Verdi bu kararını şöyle açıklıyor:

(Giovanna Ricordi'ya yazdığı mektup, 29 aralık 1846)

“Gelecek karnavalda Floransa'da sahnelenecek olan yeni operam Macbeth ile ilgili olarak kaleme aldığınız anlaşmayı,....eserin La Scala'da temsiline izin vermemeniz şartı ile kabul ediyorum.

Birçok olay beni ikna etmiştir ki operaları ve özellikle benimkileri doğru dürüst sahneleyemiyorlar ya da sahnelemiyorlar. *I Lombardi*'yi, *Ernani*'yi, *I duo Foscari*'yi...hatalı şekilde sahnelediklerini unutamiyorum. Gözlerimin önündeki bir başka örnek de *Attila*! Bu operamın bundan daha kötü sahnelenip sahnelenemeyeceğini kendi kendinize sorun.

Bu nedenle, hiç olmazsa tiyatronun durumu düzelinceye kadar, Macbeth'in La Scala'da sahnelenmesine izin vermeyeceğimi, gerçekten de vermem gerektiğini tekrarlarım. Macbeth ile ilgili olarak koyduğum bu şartın gelecekteki tüm operalarım için de geçerli olduğunu belirtmek zorundayım”(Şatır, 1999, s.59).

⁷ Bartolomeo Merelli, (1794- 1879) İtalyan librettist ve menajer.

Verdi, kendisinin bile korkunç olarak nitelendirdiği *Alzira* operasını 1845 yılında San Carlo Operası için bestelemiştir. Bu eseri, yine aynı yıl, La Fenice Operasında sahnelenen *Attila* operası takip etmiştir. Verdi önceki operalarında Donizetti ve Bellini'nin *bel canto* (güzel şarkı söyleme) geleneğine bağlı kalmış, alışılmış usulleri bırakmamakla beraber, Macbeth operası ile müzikli dram yolundaki en önemli denemesini yapmıştır. Macbeth, Floransa'da bulunan Pergola tiyatrosu için yazılmıştır. Macbeth'ten sonra 1847 yılında Londra'da sahnelenen *I Masnadieri*, Verdi'nin İtalya dışında oynanan ilk operası olmuştur. *I Masnadieri*'nin Londra'daki temsilinden sonra Paris'e gitmiş, Paris Operası'nın bir opera istemesi üzerine Verdi, *I Lombardi* operasını uyarlamayı teklif etmiştir. *I Lombardi*'nin italyanca librettosunu fransızca olarak düzenleterek, Lombardiyalı Haçlıları Fransız Haçlılarına dönüştürmüş ve 1847 yılında *Jerusalem* adlı eserini ortaya koymuştur. 1848'de, Türklere karşı savaşı romantik mizaçlı bir Yunan korsanının öyküsünü konu alan *Il Corsaro* operasını yine Paris'te yazmıştır. 1848'in Nisan ayında Avrupa'nın başlıca merkezlerinde başlamış olan milliyetçi ve devrimci hareketler Kuzey İtalya'ya da sıçramış, olayları yakından takip etmek için Verdi, Milano'ya gitmiştir. Verdi Milano'dayken Roma'daki Arjantin tiyatrosu için, İtalyan milliyetçiliğinin sesi olarak yükselecek olan *La Battaglia di Legnano*'yu bestelemiştir.

Verdi'nin sanat hayatının birinci devresi olarak bilinen önemli operalarından biri olan *Luisa Miller*, Verdi'nin gelişmesinde önemli bir yer teşkil etmiştir. Verdi, karakterlerin sayısı bakımından en zengin eserlerinden olan *Luisa Miller*'da halkın içerisinde seçtiği insanları, operasının konusu içerisine sokarak, eserin müziğine daha samimi bir üslup vermiştir. 1849 yılında İtalya'ya dönen Verdi, La Scala'da oynamaması şartı ile Francesco Maria Piave'den yeni eseri olan *Stiffelio*'ya libretto yazmasını istemiştir.

İtalya'daki milliyetçi ayaklanmaların bastırıldığı ve devlet otoritesine en ufak bir iftira atılmasının mümkün olmadığı bir sırada, kralın aşk maceralarından çok lanetleme olaylarını konu alan, İtalyancada "Lanet" anlamına gelen *La Maledizione* yazılmıştır. Hükümdarı küçük düşüren, soylular sınıfına baş kaldıran

bir konuyu işlediğini öğrenen Avusturya sansür örgütü, eserin temsilinin kesin olarak yasaklandığını bildirmiştir. Çıkan tartışmalar üzerine karakterlerin isimleri ve olayların yeri değiştirilerek, ismini başrolünden alan *Rigoletto* adlı eser ortaya çıkmıştır. *Rigoletto*, Verdi'nin sanatsal yaratıcılığını zirveye ulaştıran eser olmuştur.

“ Verdi, *Il Traviatore* operası ile, insan sesi yönünden bir önemli adım atmış oluyordu. O güne kadar geçerli olan, şarkıcıların doğal ses olanakları göz önünde tutularak beste yapma alışkanlığı, yerini, şarkıcıların seslerini geliştirmelerini ve daha güçlü olanaklar elde etmek için çalışmalarını gerektirecek olan bestelere bırakıyordu” (Şatır, 1999, s.166).

İspanyol oyun yazarı Antonio Garcia Gutierrez'in *El Trovador* adlı romantik melodramından etkilenen Verdi, 1853'te sahnelenmek üzere *Il Traviatore* operasını yazmıştır. 15. Yüzyıl İspanya'sının iç savaşlarındaki karışık konuların işlendiği bu tarihsel melodram, karakterlerin ve olayların sayısının çokluğu sebebiyle operaya aktarılmasını zorlaştırmıştır.

Il Trovatore operası ile aynı yıl bestelediği *La Traviata*, bestecinin en sevilen ve opera sahnelerinde en çok oynanan operalarından olmuştur. *La Traviata*, 19. Yüzyılın sonlarına doğru gelişecek olan *Verismo* (gerçekçilik) kavramının öncülerinden olarak bilinmektedir. 1855 yılında ilk temsili Fransızca olan *Les Vepres Siciliennes*, beğenilmesi üzerine İtalyancaya çevrilerek *I Vespri Siciliani* olmuştur.

Verdi, 1857 yılında, altı yıl önce başarısızlığa uğrayan *Stiffelio* operasını tekrar düzenleyerek *Araldo* operasını bestelemiş, fakat bu opera da başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Verdi, ilk temsili 1857 yılında yapılan, Cenova tarihinde önemli bir kişi olan *Simon Boccanegra*'nın öyküsünü anlatan aynı isimli eserini bestelemiştir. Verdi bu eserinde melodiye vermesi gereken önemi, recitatiflere vererek eleştirmenler tarafından Wagner'in izinden gittiği yorumlarına sebep olmuştur. 1859 yılında, Verdi'nin sanatının dönüm noktası olan *Un Ballo in Maschera* operası Napoli'deki San Carlo tiyatrosunda ilk temsilini yapmıştır. Eser, karakterlerin alışlagelmişten farklı olarak çizilmesi ve müziğe kattığı neşe

bakımından önem taşımaktadır. *Un Ballo in Maschera*, Verdi'nin sansür ile çatışmak zorunda olduğu son opera olmuştur.

Un Ballo in Maschera temsilinden sonra İtalya'nın özgürlüğe kavuşmasıyla sonuçlanacak, İtalya'nın tek bağımsız devleti olan Piedmonte ile Avusturya İmparatorluğu arasında savaş başlamıştır. Bu dönemde librettosunu Francesco Maria Piave'nin yazdığı *La Forza del Destino* operasını bestelemiştir. Verdi bu eseri ile yirmi dört yıl sonra La Scala Opera sahnesine tekrar dönmüştür. *La Forza del Destino*, recitatiflerden çok *ariosa* (hızı belirli, uzunca etkili bir opera parçası)'ya önem veren yapısıyla, orkestrasyon ve melodik yönden zengin bir eser olmuştur. İlk temsili 1867 yılında yapılan, Friedrich Schiller⁸'in *Don Carlos* adlı eserinden uyarlanan *Don Carlo* operasında Verdi, orkestra ve eserdeki karakterleri daha çok belirginleştirmiştir. *Don Carlo* operasından sonra müzik kariyerinde gelişmesine yardımcı olan Signor Barrezzi'nin, saydığı ve sevdiği ünlü besteci G. Rossini'nin hayatını kaybetmesi, libretto yazarı Francesco Maria Piave'nin rahatsızlanması Verdi'nin zor zamanlar geçirmesine sebep olmuştur. Rossini'nin anısına İtalya'nın ünlü bestecilerinin eserlerinden oluşturulan *Requiem Messa* için "*Libera Me*" bölümünü yazmıştır.

1871 yılında Kahire'de sahnelenmek üzere yazılan *Aida* operası, renkli ve zengin rejisi, kalabalık ansamblları ve muhteşem dekorları ile grand-opera olarak nitelendirilmiştir. Verdi, bu dönemin ardından daha az yazmaya ve daha rahat bir hayat yaşamaya başlayınca, *Aida*, bestecinin son eseri olarak yorumlanmıştır. 1873'te İtalyan milliyetçilerinden, yazar ve ozan Alessandro Manzoni'nin ölümü üzerine *Manzoni Requiem'i* bestelemiştir.

Librettosu, Boito tarafından yazılmış olan *Othello* adlı operasını *Aida*'dan on beş yıl sonra bestelemiş, Shakespeare'in oyununda yazdığı karakterler, Verdi'nin operasında da aynı ustalıkla canlandırılmıştır.

"Othello, gerçekten, sadece Verdi'nin değil, tüm İtalyan operasının eriştiği gelişmenin doruğudur, Verdi'nin ses ve orkestra arasında dengeyi bulduğu en olgun eseridir. İtalyan operası, Othello ile, "aryalar dizisi" durumundan kurtulma yolunda son ve en başarılı adımını atmış oldu. Verdi'nini bu eserinde şarkı ve

---

⁸ Friedrich Schiller, (1759-1805) şair, filozof, tarihçi ve en önemli Alman dram yazarıdır.

resitatif arasında bir fark kalmaz. İkisini birbirinden ayıran sadece, duygu ifadelerinin aryalarda daha derin ve güçlü olmasıdır” (Şatır, 1999, s.400).

Verdi, ciddi ve melankolik mizaçlı bir kişi olarak opera-buffa yazmaya niyetlenmiş olsa da her defasında vazgeçmiştir. Shakespeare’in *Merry Wives of Windsor* ve *Henry IV* oyunlarından alınan karakterlerle yazılmış bir opera-buffa olan *Falstaff* 1893 yılında ilk temsilini yapmıştır. Verdi’nin, konu yönünden çok hızlı ilerleyen bu eser için bestelediği müzik de aynı hızlılıkta olmuş, aynı telaşı yansıtmıştır.

Falstaff, Verdi’nin son operası olarak bilinmektedir. Opera yazmayı bırakmış olsa da beste yapmayı bırakmamış, içerisinde *Stabat Mater* ve *Te Deum*’un bulunduğu *Quattro pezzi Sacri* (Dört Kutsal Parça)’yi 1898 yılında yazmıştır.

Verdi, 27 Ocak 1901 yılında, seksen sekiz yaşında geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetmiştir.

4.2. Macbeth Operası

Giuseppe Verdi, William Shakespeare’in yaklaşık olarak 1607 yılında yazmış olduğu “Macbeth” trajedisinden elde edilen librettoyu besteleyerek, 4 perdelik “Macbeth” operasını en büyük eserleri arasına sokmuştur. Eserin ilk librettosu, 10 opera metni hazırlamış olan librettist Francesco Maria Piave tarafından yazılmıştır.

Verdi, İngilizcesinin yetersiz olması sebebiyle Shakespeare’in Macbeth adlı oyununun İtalyanca çevirisini okumuş ve oyunu beğenmiştir. Ardından 1840 yılında Londra’ya yaptığı bir ziyaretinde Macbeth oyununu ilk defa izleme fırsatı bulmuştur.

Bestecilikte ustalaşan Verdi, gençlik operalarından bazılarını yeniden ele alıp işlemiştir. İlk “Macbeth”, gerek besteci ve librettisti, gerekse seyirciyi pek tatmin etmemiş olacak ki Verdi, eserin ilk 1847 de Floransa’da oynanışından 18 yıl sonra, konuyu yeniden işleyerek ikinci “Macbeth”i yazmak zorunda kalmıştır.

Verdi bir mektubunda bunu şöyle belirtiyor: “Herşeyi insaf ölçülerine vurarak yargılasam Macbeth’in bir “fiasco” olduğunu kabul etmem gerekiyor. Fakat itiraf edeyim ki böyle bir sonuca da layık değil... İyi bir şeyler yaptığım

kanısındaayım...Demek ki beni yanıltan bazı sebepler var...” Uzmanlar ve tenkitçiler Verdi'nin yanıltıcı dediği bazı şeylerin genel olarak müzikte değil, metinde bulunduğunu söylüyorlar. Ünlü Fransız uzmanı Leon Escudier'nin bir yazısından alınmış şu satırlar bu gerçeğin bir yankısıdır: “Macbeth'in metnini beğenmedim, Shakespeare'in ruhunu yansıtmaktan uzaktı. Macbeth'i çocukluktan başlayarak defalarca okumuş, okumuştum...Her elime alıfta bende derin heyecanlar uyandıran eserin metninden hiçbir vakit duygulanmadım...”(Yener, 1992, s.176).

Eserin prömiyerinde bütün eleştirmenler, o dönemde olması beklenen aşk temasını ve başrolde tenor olmamasını eleştirmişlerdir. O dönemde “Aşksız Opera” kavramı bilinmesine rağmen,19. yy. İtalyan sahnesinde pek sık kullanılmamıştır. Verdi, eserinde bir aşk hikayesini işlemek yerine güç psikolojisini ele alarak dönemin geleneklerine cesaretle karşı çıkmıştır. (Batta, 2009)

Verdi bu eserinde, başrolü tenora değil baritona vermiş, kötü karakterli kişiyi eserin başrolü yapmış, eserde tek bir aşk konusunu değil yükselme hırsı, vicdan huzursuzluğu gibi konuları işleyerek diğer eserlerine göre bir yenilik gerçekleştirmiştir.

Tiyatro ve opera arasında kritik bir noktada Shakespeare'in oyun kurgusu üzerinde bir değişiklik söz konusudur. Tiyatro oyununda Macbeth başrolde fakat güçlü, asil ve iyi bir asker duruşunun yanında sorunlu bir karaktere sahiptir. Karısı tarafından hükmedilir ve hırsı onu yanıfta, kötülüğe teşvik eder. Operada ise; Macbeth'in soylu ve güçlü imajına fazla yer verilmemiş, ruhsal çekişmeleri ve vicdan azabı tiyatrodaki kadar etkili anlatılmamıştır. Verdi'nin Macbeth'i, geleneksel melodramatik bir kötü karakter olarak gösterilir (Hussey,1948).

Verdi'nin Shakespeare konulu ilk çalışması olan Macbeth, müzikal anlamda dönemin özelliklerinden farklı olan sıradışı unsurlar içerir. Verdi eserin orijinal anlamına ve duygusal özelliklerine bağlı kalmaya hiç olmadığı kadar gayret ederken, daha önce tecrübe etmediği yeni form biçimlerine, cesur ve şaşırtıcı armonik değişikliklere, yeni tınlar içeren müzikal bir dile başvurmuştur. Karanlık ruh halini yansıtan tınlar, Macbeth operasının karakteristik özelliğidir. Bu operada Verdi, zamanının müzikal estetik doktrinlerini görmezden gelmiş, minörlerin kullanımı konusundaki kalıpları kırmıştır (Batta, 2009, s.682).

Şekil 5. Macbeth operası Cadılar Korosu

Shakespeare'in Macbeth'indeki üç cadı karakterine karşın, Verdi uyarlamasında ise büyük cadı kadınlar korosu bulunmaktadır. Verdi'nin 'Cadılar Korosu' olarak yer verdiği bu karakterlerden Shakespeare eser metni içinde hiçbir zaman 'Cadı' olarak bahsetmemiştir.

Cadılar korosu eserin düşsel yönünde içerir. Verdi bu koroyu üç ses grubu olarak bestelemiştir. Aslında besteci her ses grubundan 6 şar kişi olarak, 18 ses için bestelemek istemiştir. Verdi, Macbeth ve Lady Macbeth'ten sonra, cadıları 3 esas rol olarak görmektedir (Batta, 2009, s.684).

Hayaletlerle ilişkili olan bölümler, tüm opera içinde belki de en hayret verici ve zamanın opera yazım tekniklerinin oldukça ilerisinde tasarlanmış, dönemin en modern sahneleridir. Macbeth'in Kralın ölümünden sonraki monoloğu aslında eşlikli bir recitativdir (recitativo accompagnato).Ancak bu recitativ sıradışı uzunluğuyla geleneksel reçitativ özelliklerinden farklılık göstermektedir. Sözlere eşlik eden müzikal yapı her fikri yansıtmakta, tüm duyguların üzerinde özenle durmaktadır. Shakespeare'in orijinal metni ile karşılaştırıldığında, bestecinin yazılanlara tam anlamıyla sadık kaldığı bir kez daha anlaşılır (Batta, 2009).

11. Macbeth's Monologue

Sulla me - tà del mondo or morta è la na - tu - ra

Şekil 6. Macbeth reçitativ

Macbeth operasında oyuna hükmeden baskın karakter Lady Macbeth'tir. Verdi, Lady Macbeth'i ilk aryasında oyunun merkezine koyarak daha sonra Macduff ve Macbeth arasındaki savaşta bu karakterin belirleyici rol üstleneceğinin ipucunu seyirciye verir. Lady Macbeth karakteri bir noktada hatalarının ardından tükenmeye, zayıflamaya başlar. *La luce langue* aryası onun bu değişen karakterinin bir yansımasıdır (Hussey, 1948).

Verdi, bu aryaı Shakespeare'in metnine sadık kalarak, neredeyse birebir çevirisi ile bestelemiştir.

12. Lady Macbeth's Mad Scene

U - na macchia ...

Şekil 7. Lady Macbeth reçitativ

Lady Macbeth'in konukları selamladığı bir kutlama müziği olan *Brindisi*, her ne kadar Verdi'nin diğer operalarında da çeşitli durumlarda karşımıza çıkan kutlama

şarkılarına benzese de cesur ve enerjik tarzıyla dinleyicinin üzerinde muazzam bir etki bırakmaktadır (Hussey,1948).

Şekil 8. Brindisi melodisi.

4.3. Macbeth Operası Karakterleri

Macbeth, İskoçyalı bir General (Bariton)

Banquo, İskoçyalı bir General (Bas)

Lady Macbeth (Soprano)

Macduff, İskoçyalı bir kişizade (Tenor)

Malcolm, Kral Duncan'ın oğlu (Tenor)

Fleance, Banquo'nun oğlu (Sessiz rol)

Duncan, İskoçya Kralı (Sessiz rol)

Lady Macbeth'in oda hizmetçisi (Mezzo-soprano)

Bir doktor (Bas)

Bir katil (Bariton)

Sicario (Bas)

Araldo (Bas)

Cadılar, Kral'ın habercileri, İngiliz askerleri

4.4.Macbeth Oyunu Karakterleri

Duncan, İskoçya Kralı

Malcolm, Donalbain, Kral Duncan'ın Oğulları

Macbeth, Banquo, Kral Ordusunun Komutanları

Macduff, Lenox, Rosse, Menteth, Angus, Cathness, İskoçya Soyluları

Fleance, Banquo'nun Oğlu

Siward, Northumberland Beyi, İngiliz Ordusunun Komutanı

Genç Siward, Siward'ın Oğlu

Seton, Macbeth'in Zırh Taşıyıcısı

Lady Macbeth, Macbeth'in Karısı

Lady Macduff, Macduff'un Karısı

Hecate Ve Üç Cadi

Çocuk, Macduff'un Oğlu

Bir İngiliz Hekimi, Bir Asker, Bir Kapıcı, Bir Yaşlı, Bir Nedime

Soylu Kişiler, Beyler, Askerler, Katiller, Hizmetliler, Haberciler, Banquo'nun Hayaleti Ve Daha Başka Hayaletler.

BÖLÜM 5

MACBETH OYUNU İLE OPERASI'NİN KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 1. 1. Perde Karşılaştırılması

OPERA	TİYATRO
1.PERDE	1.PERDE
<p>1.Perde 1. Sahne Üç grup halinde gökgürültüsü ve şimşekler arasında sahneye giren cadılar korusu, yaptıkları kötülüklerden bahsederler (<i>M'e frulla ta nel pensier</i>).</p> <p><i>Tiyatro oyununda cadılar sahneyi terkederken, operada Macbeth'in ve Banquo'nun sahneye girmesiyle gizlenirler.</i></p>	<p>1.Perde 1.Sahne Oyun, Shakespeare'in öteki tragediyaları gibi durumu açıklayan konuşmalarla değil; gökgürültüsü ve şimşek eşliğinde cadıların sahneye girmesi ile başlar. Bir kazanın etrafında dönerek Macbeth'le buluşacakları zamanı konuşmaktadırlar.</p>
<p><i>Bu sahne operada bulunmamaktadır.</i></p>	<p>1. Perde, 2. Sahne Savaş karargahında Kral Duncan, Norveçlilere karşı yaptıkları savaşla ilgili bilgi almakta iken içeriye giren Ross, Macbeth'in kahramanlıklarını anlatır. Cawdor Beyi'nin Norveçlilerle işbirliği yaptığını öğrenen Kral Duncan, Cawdor Beyi'nin öldürülmesini ve bu ünvanın Macbeth'e verilmesini emreder.</p>

<p>1. Perde, 2. Sahne</p> <p>Cadılar, sahneye giren Macbeth'i tahta nefesliler ve trompet eşliğinde, ilk olarak Glamis Beyi, sonra Cawdor Beyi ve en son geleceğin Kralı olarak selamlarlar. Banquo'yu ise ancak oğullarının ve torunlarının kral olabileceğini söyleyerek selamlarlar.</p>	
<p>1. Perde, 3. Sahne</p> <p>Kral Duncan'ın habercilerinin sahneye girmesi ile cadılar gözden kaybolur. Haberciler, kralın ölüm cezasına çarptırıldığı Cawdor Beyi'nin yerine Macbeth'in getirildiğini bildirirler ve sahneden ayrılırlar. Bu olaylara anlam vermekte zorluk çeken Macbeth ve Banquo aralarında oluşan düet (<i>Due vaticini compiuti or sono</i>) ile cadıların kehanetlerini düşünürler.</p>	<p>1. Perde, 3. Sahne</p> <p>Gökgürültüsü ile Cadılar tekrar sahneye girerler. Sahneye girmeleriyle ilk kez cadılarla karşılaşan Macbeth ve Banquo ne olduklarına anlam veremedikleri bu yaratıklara kim olduklarını sorduklarında, Birinci Cadı Macbeth'i Glamis Bey'i, İkinci Cadı Cawdor Beyi ve Üçüncü Cadı ise geleceğin kralı olarak selamlar. Banquo'ya ise kendisinin taç giyemeyeceğini ama çocuklarının tahta oturacaklarını söylerler.</p> <p>Macbeth ve Banquo cadılarla konuşurken içeriye giren Ross ve Angus, Macbeth'e Kralın kendisine Cawdor Beyi ünvanını verdiğini söyler. Sahneyi terketmelerinin ardından, Macbeth cadıların söylediği kehanetlerin gerçekleştiğini görünce kral olma hayalleri kurmaya başlar ve ilk defa kralı öldürme düşüncesi ile dehşete kapılır.</p>

<p>1. Perde, 4. Sahne</p> <p>Cadılar sahneye geri dönerek kehanetlerine devam ederler (S'allontanaron!).</p>	<p>1. Perde, 4.Sahne</p> <p>Kral Duncan Cawdor Beyi ünvanını verdiği Macbeth'e güvenini dile getirerek iltifatlarda bulunur. Bu iltifatlardan sonra büyükoğlu Malcolm'u tahta varis gösterdiğini ve bir gece kalmak üzere Macbeth'in şatosuna gideceğini söylemesi üzerine Macbeth kral olma umudunu kadere bırakmaz.</p>
<p>1. Perde, 5. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosunda bir salonda elinde kocasından gelen mektup ile Lady Macbeth görünür. Mektupta cadıların bulunduğu kehanetleri anlatan Macbeth, şimdiden Cawdor Beyi ünvanını aldığını ve gelecekte kral da olabileceğini yazmaktadır. Lady Macbeth'in elde etmeyi arzuladığı şeye erişmek için engel tanımayan karakteri, William Shakespeare'in repliklerinden birebir tercüme ile yazıldığı bilinmekte olan dramatik aryasında görülmektedir (Vieni! t'afferetta).</p>	<p>1. Perde, 5. Sahne</p> <p>Macbeth'in sarayında elinde mektup ile Lady Macbeth içeriye girer. Mektup, ormanda karşılaştığı cadıların kendisiyle ilgili kehanetlerini anlatan bilgileri vermek için Macbeth tarafından yazılmıştır. Lady Macbeth mektubu okumayı bitirdiğinde önce haberci içeri girerek Kral'ın akşam saraya geleceğinin haberini verir. Lady Macbeth gereken hazırlıkların yapılması emreder ve haberci odadan çıkar. Habercinin çıkması ile Lady Macbeth Kralı öldürmek ile ilgili haince planlar kurmaktadır. Bu sırada içeriye giren Macbeth'i Cadıların kehanette bulunduğu büyük ünvanlarla selamlar.</p>
<p>1. Perde, 6. Sahne</p> <p>Lady Macbeth'in hizmetkarı içeriye girerek Kral Duncan'ın akşam şatolarına geleceğini haber verir.</p>	<p>1. Perde, 6. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosunun önünde. Kral Duncan, Malcolm, Donalbain, Banquo, Macduff, Ross, Angus ve maiyettekiler. Daha sonradan içeriye giren Lady Macbeth kendilerin ağırlamaktan</p>

	duyduğu onuru dile getirerek onları içeriye buyur eder.
<p>1. Perde, 7. Sahne</p> <p>Lady Macbeth Kral Duncan'ın şatoya geleceğini öğrenmesi üzerine bu fırsattan faydalanması gerektiği düşüncelerini bir kabaletta ile dile getirir (<i>Or tutti, sorgete, ministri infernali</i>).</p>	<p>1. Perde, 7. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosunda bir salonda hizmetkarlar servis yaparken Macbeth içeriye girer. Korku içerisinde işleyeceği cinayeti düşünmektedir. Bu sırada içeriye giren Lady Macbeth, kocasını bu düşüncelerden uzaklaştırmaya çalışarak, planlarına bağlı kalmalarını sağlamak için uğraşır. Macbeth'in başaramama korkusu, Lady Macbeth'i telaşlandırmakta olsa da sorun çıkmadan bu işi halledecekleri konusunda kocasını ikna etmeyi başarır.</p> <p>Onu gece uykusunda öldüreceklerdir. Macbeth, başaramama ihtimallerini düşünerek tedirgindir. Fakat Lady Macbeth herşeyi planlamıştır.</p>
<p>1. Perde, 8. Sahne</p> <p>Lady Macbeth, sahneye giren Macbeth'e tasarladığı kanlı planı anlatır. Macbeth, karısının söylediklerinden dolayı tedirgin olmuştur fakat Lady Macbeth korkmadığı takdirde başarılı olacaklarını söyler.</p>	

<p>1. Perde, 10. Sahne</p> <p>Macbeth, hizmetçisine içkisi hazır olduğunda çanı çalarak karısının ona haber vermesini söyler ve hizmetçisini göndererek yalnız kalır.</p>	
<p>1. Perde, 11. Sahne</p> <p>Macbeth, Verdi'nin sotto voce (boğuk sesle) söylemesini istediği en güzel ve en melodik olan ünlü reçitatifini (<i>Mi si affacia un purgal?</i>) söylediği sırada çan sesi duyulur. Kralı öldürmek için Lady Macbeth tarafından verilen işaret üzerine Macbeth, planlarını gerçekleştirmek için kralın odasına girer. Bu sırada 12. sahnede Lady Macbeth salona girmiştir.</p>	
<p>1. Perde, 13. Sahne</p> <p>Elinde kanlı hançerle sahneye giren Macbeth ile Lady Macbeth arasında ünlü düetleri başlar (<i>Tutti e' finito! Fatal mia donna</i>).</p> <p>Lady Macbeth, kocasının elinden kanlı hançeri alarak suçu kralın odasında uyuyan muhafızlara atmak için sahneden ayrılır.</p>	

<p>1. Perde, 14. Sahne</p> <p>Sahne de tek başına kalan Macbeth'in, şatonun kapısının çalması ile ürktüğü sırada 15. sahnede içeriye elleri kana bulanmış olan Lady Macbeth girer. Macbeth'e vicdanını rahatlatması için kendisinin de kana bulanmış olan ellerini gösterir. Tekrar çalan kapı sesiyle sahneyi terk ederler.</p>	
<p>1. Perde, 16. Sahne</p> <p>Kapıların açılmasıyla Macduff ve Banquo sahneye girerler.</p> <p>17. sahnede Macduff kralı uyandırmak için odasına gittiğinde sırada yalnız kalan Banquo, gecenin korkunçluğunu orkestrada obuanın vurguladığı arioso'sunu söyler (<i>Oh quel orrenda notte!</i>).</p> <p>18. sahnede orkestradan yükselen güçlü sesler ile Macduff içeriye girer. İçeride gördüğü dehşeti Banquo'nun kendisinin görmesi için içeriye yollar.</p> <p>19. sahnede sesleri duyan Macbeth, Lady Macbeth, Malcolm ve hizmetliler telaş içerisinde sahneyi doldururlar. Banquo, kralın öldürüldüğünü söyler ve Verdi'nin yazdığı en heyecan dolu final olan koro eşliğinde suçlunun bulunması için Tanrı'ya yapılan çağrı ile 1. perde son bulur.</p>	

Tablo 2. 2. Perdenin Karşılaştırılması

2.PERDE	2.PERDE
<p>2. Perde, 1. Sahne</p> <p>Sahne şatonun bir odasında geçmektedir. Kral Duncan'ın ölümünden sonra, oğlunun İngiltere'ye kaçması üzerine ünvanı Macbeth'e geçmiştir. Cadıların kehaneti bir kez daha tutmuştur. Fakat bunun üzerine cadıların Banquo'ya oğlunun kral olacağını söylediğini hatırlayarak işleyecekleri bir cinayetin daha olduğunu söyler ve Macbeth sahneden çıkar.</p>	<p>2. Perde, 1. Sahne</p> <p>Banquo ve Fleance gecenin karanlığında konuşurlarken içeriye Macbeth girer. Cadıların kehanetlerinin gerçekleşmesi ile ilgili yaptıkları kısa konuşmadan sonra Banquo ve Fleance sahneden çıkarlar. Macbeth, uşağına içkisi hazır olunca Lady Macbeth'in çanı çalmasını söyler ve uşağı gönderir. Kendi kendine düşüncelere daldığı sırada çalan çan ile planlarını uygulamak üzere kralın odasına gider.</p>
<p>2. Perde, 2. Sahne</p> <p>Sahnede tek başına kalan Lady Macbeth, yeni bir cinayetin gerekliliğini anlatan aryasını seslendirmektedir (<i>La luce langue</i>).</p>	<p>2. Perde, 2. Sahne</p> <p>Cinayeti işleyen Macbeth, pişmanlık içerisinde fakat yapılan yapılmıştır ve geri dönüşü yoktur. Lady Macbeth ile karşılaşan Macbeth olayları anlatır fakat Kral'ı öldürdüğü hançeri planda olması gerektiği gibi Kral'ın kapısındaki muhafızların yanına bırakmadan gelmiştir. Hançeri geri götürmesi gerektiğini söyleyen Lady Macbeth, kocasının yaşadığı travma karşısında yarım kalan işi kendisi halletmesi gerektiğini anlayarak tekrar Kral'ın odasına gider. Döndüğünde Macbeth'e en az kendisi kadar bu işten sorumlu olduğunu anlatarak korkmaması gerektiğini tekrarlar.</p>

<p>2. Perde, 3. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosunun uzağında bir parkta, Macbeth'in kiraladığı katiller yapacakları işi, iki ayrı staccato korusu şeklinde konuşmaktadırlar (<i>Sparve il sol!</i>).</p>	<p>2. Perde, 3. Sahne</p> <p>Diğer sahnenin devamı olarak kralın kapı nöbetçisi konuşmakta iken çalan kapı ile içeriye Macduff ve Lennox girer. Kapı sesini duyan Macbeth bir süre sonra yanlarına gelir. Kralı uyandırmak için odasına giden Macduff, içeride gördüğü dehşet karşısında bağırarak dışarı çıkar. Kral Duncan'ın öldürüldüğünü söyler ve çalınan çanlar kötü haber saraydaki herkese duyurulur.</p>
<p>2. Perde, 4. Sahne</p> <p>Oğlu ile sahneye giren Banquo, Verdi'ye has güçlü bas aryalarının güzel örneklerinden olan aryasını söylerken (<i>Come dal ciel precipata</i>) Macbeth'in kiraladığı katillerin saldırısına uğrarlar. Oğluna kaçmasını söyleyen Banquo hayatını kaybederken, oğlu ormanın karanlığı içinde gözden kaybolur.</p>	<p>2. Perde, 4. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosu civarında Ross ve Yaşlı adam kralı kimin öldürdüğü ile ilgili konuşurken içeriye giren Macduff, Kral Duncan'ın oğulları Malcolm ve Donalbain'in kaçtığına haberini verir. Krallığın Macbeth'e kalması ile perde kapanır.</p>
<p>2. Perde, 5. Sahne</p> <p>Macbeth sarayında büyük bir davet vermektedir. Lady Macbeth, Macduff ve davetliler sahneye girerler.Koro tarafından kral olarak selamlanan Macbeth, memnuniyetini ifade etmesi için karısından kadeh kaldırmasını ister. Lady Macbeth neşeli ve melodik şarkısı ile konuklara içki ikram eder (<i>Si colmi il calice</i>). 6. sahnede obua, klarinet ve fagot, koronun da katıldığı brindisi(içki şarkısı)nin melodisini geri planda</p>	

<p>seslendirirken, içeriye katillerden biri girer. Banquo'nun öldüğünü fakat oğlunu ellerinden kaçırdıklarını söyler.</p>	
<p>2. Perde, 7. Sahne</p> <p>Salonda davetliler eğlenirken, birden Banquo'nun hayaleti belirir. Macbeth sadece kendisine görünen hayaletle konuşmaya başlar. Macbeth'in rahatsızlandığını düşünen konuklar gitmek üzereyken kocasına kendisini toparlamasını söyleyen Lady Macbeth içki şarkısına yeniden başlayarak ortamı eski neşesine döndürmeye çalışır. Macbeth büyücülere tekrar danışacağını belirten sözleri ile herkesin kafasında şüpheleri geliştiren finali başlatır (<i>Sangue a me quell ombra chiedo</i>).</p>	

Tablo 3. 3. Perdenin Karşılaştırılması

3.PERDE	3.PERDE
<p>3. Perde, 1. Sahne</p> <p>Perdenin açılmasıyla altışar kişilik üç gruba ayrılan cadılar, operanın başlangıcındaki büyücüler temasını söyleyerek büyü hazırlamaktadırlar (<i>Tu, rospo venefico</i>).</p>	<p>3. Perde, 1. Sahne</p> <p>Banquo, cadıların kehanetlerinin Macbeth'te gerçekleşmesi üzerine kendisine söylenenleri düşünmektedir. Bu sırada çalan borazan sesleri ile Macbeth, Lady Macbeth, Lennox, Ross, Lordlar ve Ladyler sahneye girer. Macbeth, Banquo'yu akşam vereceği şölene davet ettikten sonra herkes dışarı çıkar. Macbeth cadıların kehanetlerinin gerçekleşmesi üzerine Banquo'nun soyunun geleceğin kralı olacakları düşüncesini hatırlar. Uşak içeriye iki katil ile girer ve Macbeth'in haince planını konuşurlar.</p>
<p>3. Perde, 2. Sahne</p> <p>Sahneye giren Macbeth, cadıların daha önce söyledikleri kehanetlerin gerçekleşmesinden dolayı daha fazlasını merak etmektedir. Macbeth, hükümdarlığının Birnam Ormanı ayaklanana kadar süreceğini ve kadından doğan hiç kimsenin onu öldüremeyeceğini söylemeleri üzerine sevinmiştir.</p>	<p>3. Perde, 2. Sahne</p> <p>Macbeth Lady Macbeth'e, Banquo ve oğlunun bu gece öldürüleceğinin söyler.</p>
<p>3. Perde,3. Sahne</p> <p>Macbeth rahatlamış olmasına rağmen Banquo'nun soyunun onun tahtına çıkıp</p>	<p>3. Perde, 3. Sahne</p> <p>Şatonun civarında katiller Banquo ve oğlunu beklemektedirler. Banquo ve</p>

<p>çıkamayacağını merak etmektedir. Verdi'nin orkestrada iki obua, altı klarinet, iki fagot ve bir kont-fagottan oluşan nefesli grubu kullanarak desteklediği bölümde Macbeth'in önünden, Banquo'nun soyundan olan sekiz kral görüntüsü geçer. Bunun karşısında Macbeth baygın bir şekilde yere yığılırken cadılar sahneyi terkederler.</p>	<p>oğlunun sahneye girmeleri üzerine saldıran katiller sadece Banquo'yu öldürebilmiş, oğlunu ellerinden kaçırmışlardır.</p>
<p>3. Perde, 4. Sahne Macbeth kendine gelirken, kocasını aramakta olan Lady Macbeth sahneye girer. Macbeth cadıların söylediklerini anlatır. Macduff'tan korkması gerektiğini ve Banquo'nun soyunun geleceğin İskoçya kralı olacağını söylemesi üzerine aralarında gelişen düet ile (<i>Ora di morte e di vendetta</i>) önlerinde hiçbir engel kalmaması gerektiğini söylerler ve perde kapanır.</p>	<p>3. Perde, 4. Sahne Macbeth'in şatosunda şölen hazırlıkları başlamışken içeriye giren katiller Macbeth'e Banquo'nun öldüğünü, fakat oğlu Fleance'ın kaçtığına haberinin verir ve çıkarlar. Macbeth masadaki yerine oturmak üzereyken kendi sandalyesinde oturan Banquo'nun hayaletini görür. Hayaletle konuşmaları salondakileri şaşırtmaktadır. Lady Macbeth'in eğlenceyi devam ettirme çabalarına rağmen davetliler yeni krallarının bu tuhaf davranışları üzerine çıkarlar.</p>
	<p>3. Perde, 5. Sahne Bozkırda bir açıklıkta üç cadı Hecate ile buluşur. Hecate cadıların Macbeth'e söylediklerinden dolayı olan öfkesini dile getirir. Bu sırada sahne arkasından gelen müzik ve şarkılar eşliğinde periler Hecate'yi çağırırlar.</p>

	<p>3. Perde, 6. Sahne</p> <p>İskoçya'da bir yerde, Lennox ve bir lord kendi aralarında Kral Duncan'ın ve Banquo'nun ölümünde sonra kaçan oğulları hakkında konuşmaktadırlar. Macduff'un İngiltere sarayında yaşamaya başladığını ve bu haberin ise yeni kral Macbeth'i sinirlendirdiğinden bahsetmektedirler.</p>
--	--

Tablo 4. 4. Perdenin Karşılaştırılması

4.PERDE	4.PERDE
<p>4. Perde, 1. Sahne</p> <p>İngiltere-İskoçya sınırında terk edilmiş bir yerde, Birnam Ormanı yakınlarında İskoçyalı göçmenler korusu, vatanları için duyulan kederi anlatan parçayı söylemektedirler (<i>Patria opressa</i>). Karısının ve çocuklarının Macbeth tarafından öldürüldüğünü öğrenen Macduff, hüzünlü bir reçitatifle başlayan arya ile yanlarında olup onları koruyamadığından dolayı yaşadığı suçluluk duygusunu anlatır (O figli, o figli miei!-<i>Ah, la paterna mano</i>).</p>	<p>4. Perde, 1. Sahne</p> <p>Karanlık bir mağarada üç cadı kazanın çevresinde büyü hazırlamaktadır. Bu sırada içeriye Macbeth girer. Geleceği ile ilgili yeni kehanetler öğrenmek için cadıları bulmuştur. Bunun üzerine Macbeth'e görünen üç hayalet, Macduff'tan sakınmasını, kadından doğma hiçbir çocuktan korkmaması gerektiğini ve son olarak Birnam Ormanı ayaklanmadığı sürece hayatından endişe etmemesi gerektiğini söyler. Duydukları karşısında rahatlayan Macbeth, son olarak cadıların daha önceki kehanetinde söyledikleri Banquo'nun soyunun kral olup olmayacağını sorar. Bunun üzerine arka arkaya sekiz kral görüntüsü belirir. Her biri ellerinde krallık tacı tutmakta ve Banquo'ya benzemektedir. Macbeth gördükleri karşısında cadılara lanet okurken içeriye Lennox'un girmesiyle cadılar gözden kaybolur. Lennox, Macduff'un İngiltere'ye kaçtığı haberinin getirmiştir. Öfkeye kapılan Macbeth, Macduff'un şatosuna saldırılmasını, karısı, çocukları, bütün soyunun öldürülmesini emreder.</p>

<p>4. Perde, 2. Sahne</p> <p>Davul ve boru sesleri ile İngiliz birliklerinin başında gelen Malcolm, askerlerine, Birnam ormanından kestikleri dalların arkasına gizlenmelerini emreder. Malcolm'un vatanları uğruna savaşacaklarını ifade eden, koronun da katıldığı düet ile kılıçlar çekilir (<i>La patria tradita</i>).</p>	<p>4. Perde, 2. Sahne</p> <p>Lady Macduff, Ross'a kocasının İngiltere'ye kaçmış olmasının nedenlerini bilmediğinden fakat bunu onun korkaklığına ve ailesine olan sevgisizliğinden yaptığını düşündüğünden bahsetmektedir. Ross çok fazla bir şey açıklayamaz ama sadece kocasına güvenmesini ve sabırlı olmasını söyler. Ross'un sahneden çıkmasından sonra anne ve oğul arasında dokunaklı bir konuşma olur. Lady Macduff oğluna babasının vatan haini olduğunu hatta öldüğünü söylemesi üzerine oğlu bunlara aldırmadan annesi ile şakalaşır. Bu sırada içeriye giren haberci kaçmalarını söylemektedir. Şatoyu basan katiller Lady Macduff'u ve oğlunu öldürürler.</p>
<p>4. Perde, 3. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosunda bir salonda Lady Macbeth'in nedimesi, reçitatif tarzında bir diyalogla, Lady Macbeth'in garip davranışlarını kendi gözleri ile görmesi için getirttiği doktor ile konuşmaktadır. Devam eden sahnede Lady Macbeth'in içeriye girmesi ile bir kenara gizlenirler.</p>	<p>4. Perde, 3. Sahne</p> <p>İngiltere sarayında biraraya gelen Macduff ve Malcolm, Macbeth'in zorbalığı ve zulmü hakkında konuşmaktadırlar. Malcolm, Macbeth'in bu kadar zamandır Macduff'a zarar vermemesinden şüphelenmektedir. Ona olan güvenini sınamak için söylediği sözler üzerine, Macduff'un üzüntüsü ve memleketini korumak için tüm umudunu yitirmesi Malcolm'un içini rahatlatmış Macduff'a güvenmesini sağlamıştır. Macbeth'i birlikte alt edeceklerini</p>

	<p>konuşurlarken içeriye giren hekimin Kral'ın geleceğini ve mucize sayılabilecek yeteneği söyleyip çıkması üzerine Malcolm Macduff'a bilgi verir. Kral Edward tıbbın iyileştiremediği hastalara, Tanrı'nın kutsallaştırdığı elini sürerek iyileştiriyordur. Bu sırada İskoçya'dan gelen Ross içeriye girer. Macduff'un ailesi ile ilgili bilgi istemesi üzerine Macbeth'in yaptıklarını, bütün ailesinin katlettiğini söylemek zorunda kalır. 4.perde Macduff'un ailesinin katilinden öc alma yemini ve İskoçya'lıların İngilizlerle birleşerek Macbeth'i yok etme kararı ile biter.</p>
<p>4. Perde, 4. Sahne</p> <p>Lady Macbeth bir elinde mum ile yürüyerek salona girer ve mumu masanın üzerine bırakır. Orkestranın mükemmel ve dramatik müziği eşliğinde ellerini oğuştururken, başlarda cesur olan fakat sonraları vicdanını rahatsız etmeye başlayan duyguları anlatan aryasını söyler (<i>Una macchia e' qui tuttora</i>).</p>	
<p>4. Perde, 5. Sahne</p> <p>Malcolm'un başında olduğu İngiliz ordusu Macbeth'in şatosuna yaklaşmaktadır. Macbeth cadıların söylediği kehanet ile kadından doğmamış birinin kendine zarar</p>	

veremeyeceğini düşünüp rahatladığı sırada (<i>Pietai rispetto, amore</i>)...	
<p>4. Perde, 6. Sahne</p> <p>Obuanın kederli sesinin ardından dehşet içinde odaya gelen nedime, Lady Macbeth'in öldüğünü haber verir (<i>Ella e' morte!</i>). Macbeth haberi ilgisizlikle karşılamıştır.</p>	
<p>4. Perde, 7. Sahne</p> <p>Heyecanlı bir şekilde odaya gelen askerler korosunun, Macbeth'e Birnam ormanının onlara doğru yaklaştığı haberini vermeleri üzerine Macbeth cadıların onu kandırdığını söyler.</p> <p>8. sahnede, trompet sesleri ile sahne değişir ve savaş alanına dönüşür. Sahneye Malcolm ve Macduff'un önderliğinde İlgiliz askerlerinden oluşan ordu toplanır.</p>	
<p>4. Perde, 9. Sahne</p> <p>Macbeth ile karşı karşıya gelen Macduff, kendisinin annesinin karnından çıkarılıp alındığını söyleyerek kılıcını saplar. Şimşek sesleri arasında yere yığılan Macbeth ölmek üzeredir.</p>	
<p>OPERA- FİNAL</p> <p>Macbeth son nefesini vermiştir. Malcolm, Macduff, esir alınan Macbeth askerleri ve halk sahneyi doldurur (<i>Vittoria!</i>). İskoçya'nın kurtuluşu için Tanrı'ya gösterdikleri şükranın ifade edildiği final ansamblı ile perde iner.</p>	

Tablo 5. 5. Perdenin Karşılaştırılması

	5.PERDE
	<p>5. Perde, 1. Sahne</p> <p>Macbeth'in şatosunun bir odasında Lady Macbeth'in nedimesi ve bir hekimin konuşması ile başlar. Nedime, Lady Macbeth'in son zamanlarda uyku halindeyken bile gözleri açık, elinde bir mum ile dolaştığını ve sürekli ellerini ovuşturduğunu anlatmaktadır. (<i>-Kan kokuyor hala şurası: Arabistan'ın bütün kokuları temizleyemeyecek şu ufacık eli.</i>)</p> <p>Lady Macbeth uykusunda sayıkladığı sırada işledikleri cinayetlerden dolayı çektiği vicdan azabı ile suçlarını açığa vuran sözler söylemektedir. Duyduğu sözler karşısında dehşet içinde kalan hekim, Lady Macbeth'e hiçbir ilacın iyi gelmeyeceğini sadece canına kıymaması için nedimesine dikkatli olmasını tembih eder.</p>
	<p>5. Perde, 2. Sahne</p> <p>Başında Malcolm'un olduğu İngilizler ile İskoçyalılar Birnam ormanında buluşmuş, Macbeth'i öldürmek için toplanmışlardır.</p> <p>(Bu sahne çoğu temsillerde oynanmamaktadır.)</p>

	<p>5. Perde, 3. Sahne</p> <p>Macbeth satoşunda kendi adamlarının kendisini bırakıp düşmana sığınmalarına aldırış etmeden, cadıların kehanetlerine güvenerek, kendisine kadından doğmuş olan Malcolm'un zarar veremeyeceğini söyleyerek böbürlenmektedir. Bu sırada içeriye giren bir haberci İngiliz askerlerinden oluşan bir ordunun yaklaştığını haber verir. İşlediği cinayetlerden dolayı artık yaşamının bir anlamı kalmadığını düşünerek içeriye giren hekime karısının durumunu sorar. Lady Macbeth'in durumunun değişmediğini öğrenince zırhını giyer ve Birnam ormanı ayaklanana kadar hiçbir şeyden korkmaması gerektiğini kendine hatırlatarak sahneden çıkar.</p>
	<p>5. Perde, 4. Sahne</p> <p>İngiliz askerleri ve İskoçyalılar Birnam ormanından kestikleri dallar ile gizlenerek Macbeth'in şatosuna doğru yürümeye devam ederler. Bunun üzerine cadıların imkansız gibi görünen kehaneti gerçekleş olur.</p>
	<p>5. Perde, 5. Sahne</p> <p>Macbeth savaşmaya hazırlanırken içeriden gelen bir çığlıklar ile içeriye gelen Seyton, Lady Macbeth'in öldüğünü söyler. Artık korku duymayan ve acı hissetmeyen Macbeth hem sevdiği, hem de suç ortağı olan karısının ardından</p>

	<p>söylediği birkaç cümleden sonra (<i>Er geç ölecekti Kraliçe: Er geç bir gün söylenecekti bu söz</i>) içeriye giren haberci ile dehşete kapılır. Haberci Birnam ormanının hareket etmekte olduğunu ve üzerlerine doğru gelmekte olduğunu söylemiştir. Bu haber üzerine yaşama isteğini kaybeden Macbeth en azından savaşarak ölmek için yola koyulur. (<i>Ben güneşi görmekten bezdim artık. Varsın bütün dünya yok oluversin!</i>)</p> <p>6. sahnede İngiliz ve İskoç askerleri Macbeth'in şatosunun önüne gelmişlerdir.</p>
	<p>5. Perde, 7. Sahne (FİNAL)</p> <p>Macbeth'in kalesi karşı koymadan teslim olmuştur fakat Macbeth cadıların son kehanetini hatırlayarak savaşmaya devam eder. İlk olarak İngiliz ordusu komutanının oğlu Siward'ı öldürür ve sonra ailesini vahşice öldürttüğü Macduff ile karşı karşıya kalır. Macbeth, kadından doğma kimsenin kendisini öldüremeyeceği düşüncesiyle başta Macduff ile savaşmak istemez ama Macduff'un kendisinin vaktinden önce annesinin karnından koparılarak alındığını söylemesi üzerine savaşarak sahneden çıkarlar.</p> <p>Kısa süre sonra elinde Macbeth'in kesik başı ile Macduff geri gelir.</p>

5.1. Macbeth Oyunu ve Macbeth Operasının Farklılıkları

William Shakespeare'in Macbeth oyunu konu alınarak bestelenen Macbeth operası, bir opera dehası olan Giuseppe Verdi'nin müziğiyle buluşmuştur. Shakespeare'in konu olarak çok hızlı ilerleyen oyunu, Verdi tarafından, libretto kaynaklı kısıtlamalara rağmen, müziğe getirdiği armonik ve formsal yeniliklere dayanan usta orkestrasyonu ile eseri detaylandırmıştır.

Opera, ilerleyen sahnelerde başrol karakterlerinin önemli aya ve ansambllarının temaları ile süslenen uvertür ile başlamaktadır. Ardından Shakespeare'in oyununa esrarengiz bir hava katan karakterleri olan üç cadı, operada üç ses grubundan oluşan "cadılar korosu" takip eder.

Tiyatro oyunundaki 2. sahne operada bulunmamaktadır. Devam eden sahnelerde oyun ve opera konu bakımından aynı devam etse de hız ve akış bakımından farklılıklar göstermektedir. Özellikle Kral Duncan'ın bulunduğu sahnelerin operada bulunmaması dikkat çekicidir.

Shakespeare Lady Macbeth'in tiradını sahneye giren diğer karakterler ile beraber metinle bütünleştirmesine rağmen, Verdi, Shakespeare'in tekstine bağlı kalarak 5. sahneyi tamamen Lady Macbeth'in aryasına ayırmıştır. Tiyatro oyunu 7. Sahnede Lady Macbeth ve Macbeth'in Kral'ı öldürme planları ile son bulurken; operada, 19 sahne boyunca gelişen olaylar Kral Duncan'ın ölümü ve ortaya çıkması üzerine tüm başrol karakterleri ile koro eşliğinde son bulur.

2.perde başladığında tiyatro oyununda Macbeth Kral Duncan'ı öldürme planını gerçekleştirirken, operada Macbeth Kral ünvanını almaktadır. Verdi operada 2.sahneyi yine Lady Macbeth'e ayırmıştır. Bu sahnede Lady Macbeth cadıların kehaneti üzerine Banquo ve soyunun tahta çıkmasını göze alamadığı için tekrar işlemleri gereken bir cinayetten bahsetmektedir. Tiyatroda ise ilk cinayet yeni işlenmiş, Macbeth'in yarıda bıraktığı planı Lady Macbeth tamamlamıştır.

Operada 3.sahnede; bir yandan Banquo'nun cinayeti için tutulan katiller karşımıza çıkarken, tiyatrodaki ise Kral'ın öldüğü haberi daha saraya yeni duyurulmaktadır.

4.sahnedeki; opera Banquo ve oğlunun öldürülmesiyle devam ederken tiyatrodaki bu perdenin son sahnesinde, yine operada bulunmayan, Ross ve Yaşlı adamın Kral'ın ölümüne sebep olan kişiler hakkında yaptıkları konuşma ile Macbeth'in krallık ünvanını aldığını öğreniyoruz.

3.perde başladığında konu olarak operanın gerisinde kalan tiyatro oyununda, Macbeth şatosunda vereceği davet için hazırlık yaparken ve Banquo'nun ölümünü planlarken, operada; bu sahnede yine cadılar korosunu görmekteyiz.

Operada 3. sahnede cadılar gelecekle ilgili kehanetlerinde Macbeth'e Banquo'nun soyundan olan sekiz kralı gösterirlerken, tiyatro ise Banquo'nun ölümü ile devam etmektedir.

Tiyatrodaki devam eden 5. sahnede, operada bulunmayan cadıların kraliçesi Hecate, Macbeth'e söylediklerinden dolayı cadılara olan öfkesini dile getirmektedir. Ve perde, yine operada bulunmayan Lennox'un bir Lord ile yaptığı konuşma ile kapanır.

Günümüzde oynanan temsillerde bulunmayan tiyatro oyununun 4. Perde 2. sahnesi Macbeth'in adamları tarafından Lady Macduff ve çocuklarının öldürülmesini konu alırken, Verdi operada bu sahneyi Macduff'a gelen haber üzerine söylediği ünlü ariası ile başlatır.

3.sahnedeki tiyatro oyunu yine operada yer almayan bir sahne olan Malcolm ve Macduff'un konuşmaları ile perdeyi sonlandırırken, operanın finali olan bu perdede olaylar hızla devam etmektedir.

Shakespeare'in Macbeth adlı oyunu daha fazla karakter ve olaylar ile beslenerek 5 perdeden oluşurken, Verdi'nin Macbeth operası bazı karakterleri kullanmamasına rağmen başrollerin uzun ariası ve ansamblarıyla 4 perde olarak bestelenmiştir.

Karşılaştırma tablosundan da anlaşılacağı gibi olay örgüsü aynı anda devam etmeyen iki eser, operanın 4. perdesinin 4. sahnesi ile tiyatro oyununun 5. perdesinde sahnelerin birbirlerini yakalamaları ile son bulur.

6. BÖLÜM: SONUÇ

Yazdığı romantik dramlar, tragedyalar, tarihsel konular ile ünlü şair ve yazar William Shakespeare, on altıncı yüzyılın sonlarına doğru Rönesans ile gelişmeye başlayan İngiliz Tiyatrosu'na yaratıcı zekanın mucizesi olarak adını yazdırmıştır. İngiltere ve İskoçya tarihini ele alarak yazdığı tragedyası Macbeth, İtalyan besteci Giuseppe Verdi'nin müziği ile buluşmuş, Macbeth Operası olarak günümüzün en tanınan eserleri arasında yerini almıştır. Verdi, kendi dönemindeki opera sanatına getirdiği armonik yenilikler ve stil özelliklerini bu operada etkin bir şekilde kullanmıştır.

Konuları aynı olmasına rağmen, Macbeth operası ve oyunu farklı sahneleri, karakterleri, sahnelerin işlenişi bakımından değişiklik gösterir. Tiyatro oyunundaki başrol karakterlerine sadık kalınmış, oyunda repliklerin yerini operada koronun alması sebebiyle yan roller farklılık göstermiştir. Tiyatroda Kral Duncan'ın ölümüne kadar eserde yer almasına karşılık, operada Kral Duncan sadece sözsüz bir oyuncu olarak yer almıştır. Operada sahneler tek konuyu ele almıştır. Bazı olaylar onları hazırlayan ön sahnelerin bulunmaması sebebiyle tiyatro oyununda farklılık göstermektedir. Tiyatroda bulunan ama operada göremediğimiz bu sahneler, ya recitativ şeklinde anlatımcı bir form ile açıklanmış ya da seslendirilen aryalarla dile getirilmiştir.

Shakespeare'in anlatımdaki edebi tarzı ve olayları yorumlamadaki eşsiz yeteneği ile yazdığı oyunlar, Verdi'nin opera literatüründe önemli yere sahip olan birçok operasına ilham kaynağı olmuştur.

KAYNAKÇA

Clarks, Andrew (1898). *Brief Lives*. 2. Vols. Oxford England

Şener, Sevda (2008). *Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi*. Dost Kitabevi Yayınları Ankara

Nutku, Özdemir (2000). *Dünya Tiyatro Tarihi Cilt 1*. Mitos Boyut Yayınları İstanbul

Shipley, Joseph T. (1956). *Guide To Great Plays*. Public Affairs Press Washington

Şatır, Sabri (1999). *Koronun Babası Verdi*. Pan Yayıncılık İstanbul

Urgan, Mina (1965). *Macbeth (Bir İnceleme)*. Çan Yayınları, İstanbul

RICORDI. *Macbeth*. Testo di Francesco Maria Piave, Musica di Giuseppe Verdi

Shakespeare, William (2012). *Macbeth – Remzi Kitabevi*, 10. Basım
Çeviri: Bülent Bozkurt, İstanbul

Hussey, Dyneley (1948). *Master Musicians (Verdi)*. J.M. Dent& Sons LTD
London

Batta, Andras (2009). *OPERA Composers, Works, Performers*. English Edition,
Tandem Verlag GmbH h.f ulmann, Germany

Altar, Cevat Memduh (2000). *Opera Tarihi 1-2*. Pan Yayıncılık, İstanbul

Yener, Faruk (1992). *100 Opera*. Bateş Yayınları, İstanbul

Honan, Park (2003). *Shakespeare: Bir Yaşam*. Çeviri: Bülent Bozkurt
Yapı Kredi Yayınları, İstanbul